

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 330/2023-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Dudíťša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľiek [REDACTED]

[REDACTED], zastúpených Advokátskou kanceláriou VASIL & Partners, s. r. o., Žižkova 4D, Košice, IČO 47 240 482, v mene ktorej koná JUDr. Martin Vasil, advokát, proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 3 Co 189/2019 z 30. septembra 2020 a proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Cdo 102/2021 z 30. januára 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľiek a skutkový stav veci

1. Sťažovateľky sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. mája 2023 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Co 189/2019 z 30. septembra 2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 2 Cdo 102/2021 z 30. januára 2023 (ďalej len „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“). Sťažovateľky žiadajú, aby ústavný súd napadnuté rozhodnutia zrušil a vec vrátil príslušným súdom na ďalšie konanie. Zároveň žiadajú o náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na Okresnom súde Košice I (ďalej len „okresný súd“) bol pod sp. zn. 40 C 22/2017 vedený spor, v ktorom sa sťažovateľky ako žalobkyne domáhali,

aby okresný súd zaviazal žalovaného v 1. rade (Okresný úrad Košice) a žalovaného v 2. rade (Národná diaľničná spoločnosť, a. s.) zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobkyni v 1. rade sumu 1 549,75 eur s príslušným úrokom z omeškania od 21. júna 2017 do zaplataenia, žalobkyni v 2. rade sumu 1 549,75 eur s príslušným úrokom z omeškania od 21. júna 2017 do zaplataenia a žalobkyni v 3. rade sumu 6 699,50 eur s príslušným úrokom z omeškania od 21. júna 2017 do zaplataenia. Svoju žalobu odôvodnili tým, že žalovaní mali každý svojou činnosťou vykonanou v určitej etape realizácie investičného zámeru stavby rýchlostnej cesty R2 Šaca – Košické Olšany vyvolať právny stav, v ktorého dôsledku spôsobili sťažovateľkám škodu.

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 40 C 22/2017 z 11. apríla 2019 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) žalobu zamietol a žalovaným v 1. a 2. rade nepriznal náhradu trov konania. Sťažovateľky podali proti rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom z 30. septembra 2020 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil a stranám sporu nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Sťažovateľky podali proti rozsudku krajského súdu dovolanie, ktoré najvyšší súd napadnutým rozsudkom z 30. januára 2023 zamietol. Žalovaným v 1. a 2. rade priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

II.

Argumentácia sťažovateľiek

4. Sťažovateľky s obsahom napadnutých rozhodnutí nesúhlasia, pričom v podstatnom uviedli, že podľa názoru príslušných súdov na uplatnenie nároku na náhradu škody nepostačuje ujma, ktorá môže vzniknúť v budúcnosti, keďže za škodu nemožno považovať hypotetickú ujmu, ktorá nemá žiaden preukázateľný základ. Sťažovateľky podľa názoru súdov nepreukázali konkrétnu ujmu a škodu. Súdov považovali škodu vyjadrenú ako budúce náklady súdneho konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva iba za fiktívnu škodu, keďže sťažovateľky relevantnými dôkazmi vznik materiálnej ujmy nepreukázali, a to ani s odkazom na potrebu preukázania konkrétnych okolností.

5. Podľa názoru sťažovateľiek všeobecné súdy nespochybnili skutkové tvrdenia preukázané sťažovateľkami, konkrétne skutočnosť, že boli účastníkmi pozemkových úprav vykonávaných Obvodným pozemkovým úradom Košice-mesto, v zmysle ktorých im bolo prisľúbené, že po modifikácii ich vlastníctva k pozemkom budú tieto odkúpené žalovaným v 2. rade (Národnou diaľničnou spoločnosťou, a. s.). K tomuto následku však nedošlo, keďže sťažovateľkám boli ponúknuté na odpredaj parcely, ktoré boli novovytvorené geometrickým plánom č. 271/2014 R-998/2015 v. z. 546/15. Na základe uvedených skutočností sa sťažovateľky stali vlastníčkami pozemkov (detailne špecifikovaných v ústavnej sťažnosti), ku ktorým je evidovaných celkovo niekoľkonásobne viac nových podielových spoluvlastníkov (129, resp. 251) ako pred vykonaním pozemkových úprav, pričom viacerí z nich sú bez uvedenia identifikačných údajov zastúpení Slovenským pozemkovým fondom. Z uvedeného je zrejmé, že došlo k zhoršeniu práva sťažovateľiek na disponovanie vlastným majetkom, keďže za pôvodného stavu, keď boli pozemky vo vlastníctve 7, resp. 10 podielových spoluvlastníkov (všetko známych vlastníkov), by na disponovanie týmito pozemkami stačila dohoda týchto vlastníkov.

6. Sťažovateľky si preto uplatnenú škodu vyčíslili práve ako náklady na uvedenie do pôvodného stavu, a teda vedením civilného sporového konania, ktorým by zrušili a vyporiadali podielové

spoluvlastníctvo. Všeobecné súdy však túto škodu nepovažovali za preukázanie skutočných nákladov, ktoré je potrebné vynaložiť k uvedeniu veci do pôvodného stavu. V prejednávanej veci však sťažovateľky vyčíslili náklady na uvedenie do pôvodného stavu ako minimálnu sumu nákladov prvostupňového konania, pokiaľ by nedošlo k vedeniu odvolacieho konania. Vzhľadom na to, že k sporným pozemkom nie je objektívne možné uzavrieť dohodu o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, jediným prostriedkom je súdne konanie, ktorého vedením by vznikli finančné náklady, ktoré by sa za iných okolností nemuseli vynaložiť.

7. Podľa názoru sťažovateľiek je preto neudržateľný právny záver všeobecných súdov, že sťažovateľky nepreukázali vznik škody. Spornou bola iba výška spôsobenej škody, teda spôsobených nákladov za vedenie súdneho konania. Napriek tomu, že sťažovateľky na tento rozpor poukazovali v odvolaní a následne v dovolaní, súdy sa k tejto skutočnosti nevyjadrili a bez bližšieho odôvodnenia zotrvali na závere, že napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov sú správne, keďže sťažovateľky nepreukázali vznik škody.

8. Sťažovateľky uviedli, že všeobecné súdy svojimi rozhodnutiami rovnako aprobovali zásah do ich vlastníckeho práva, keďže postup konania o pozemkových úpravách posúdili ako zákonný postup napriek tomu, že ním došlo k zníženiu kvality a hodnoty pozemkov vo vlastníctve sťažovateľiek. Sťažovateľky pritom so zmenou pozemkových úprav súhlasili práve preto, že im bolo v čase ich konania prezentované, že tieto pozemky budú odkúpené Národnou diaľničnou spoločnosťou, a. s. K uvedenému predaju však nedošlo, a preto sťažovateľky boli celkom zjavne poškodené a bolo zasiahnuté do ich vlastníckeho práva.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie práva na ochranu vlastníctva (čl. 20 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 dodatkového protokolu) napadnutým rozsudkom vydaným krajským súdom v odvolacom konaní, ako aj napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu vydaným v konaní iniciovanom na základe dovolania sťažovateľiek. Zo sťažnostnej argumentácie je zrejmé, že sťažovateľky nesúhlasia so samotným výsledkom sporu vedeným pred všeobecnými súdmi, teda so zamietnutím žaloby. Sťažovateľky spochybňujú posúdenie nimi predložených dôkazov údajne preukazujúcich tvrdený vznik škody a následne prijaté právne závery súdov, ktoré sú uvedené v príslušných rozhodnutiach.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu:

10. Podstata námietok sťažovateľiek v súvislosti s napadnutým rozsudkom krajského súdu spočíva v tom, že krajský súd mal v podstate „odobriť“ nezákonný rozsudok okresného súdu, na základe ktorého došlo k zamietnutiu žaloby sťažovateľiek.

11. Ústavný súd v danej súvislosti poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého rozhoduje o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Zmyslom a účelom uvedeného princípu je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale rovnako je aj úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci výkonu im zverených kompetencií. Ústavný

súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

12. Vzhľadom na to, že napadnutý rozsudok krajského súdu bol predmetom súdneho prieskumu zo strany najvyššieho súdu v dovolacom konaní iniciovanom na základe dovolania sťažovateľiek (pričom námietky uplatnené v ústavnej sťažnosti a v dovolaní sú obsahovo totožné), uvedená skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum ústavnou sťažnosťou prezentovaného porušenia práv napadnutým rozsudkom krajského súdu.

13. Ústavný súd preto túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľiek pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu, že nemá právomoc na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu:

14. Sťažovateľky ústavnou sťažnosťou napadli aj rozsudok najvyššieho súdu z 30. januára 2023, ktorým zamietol nimi podané dovolanie a žalovaným priznal nárok na náhradu dovolacieho konania. Na tomto mieste je potrebné zdôrazniť, že sťažnostná argumentácia (špecifikovaná v bode II tohto uznesenia) je zameraná výlučne na skutkové závery všeobecných súdov nižšej inštancie (okresného súdu a krajského súdu) o nepreukázaní existencie škody. Z argumentácie však nie je možné vyvodit', v čom konkrétne má spočívať ústavne neudržateľný zásah najvyššieho súdu do označených práv sťažovateľiek. Sťažovateľky nepredkladajú žiadnu relevantnú ústavnoprávnu polemiku s meritórnymi závermi najvyššieho súdu vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

15. Vzhľadom na chýbajúcu spojitosť medzi obsahom podanej ústavnej sťažnosti a závermi najvyššieho súdu o nedôvodnosti podaného dovolania možno konštatovať, že v ústavnej sťažnosti absentuje relevantná ústavnoprávna argumentácia, teda uvedenie konkrétnych skutkových a právnych dôvodov, pre ktoré malo dôjsť k porušeniu práv a slobôd sťažovateľky práve napadnutým rozhodnutím. Ide pritom o osobitnú náležitosť ústavnej sťažnosti [§ 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde], na ktorej odstránenie ústavný súd nevyzýva. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde, pretože nemá náležitosti ustanovené zákonom.

16. Keďže ústavný súd nedostal príležitosť reagovať na vecnú polemiku sťažovateľiek, iba nad rámec záveru o nedostatku náležitostí považuje za potrebné podotknúť, že závery najvyššieho súdu o dodržaní pravidiel spravodlivého procesu v konaní odvolacieho súdu považuje za presvedčivé a v tomto smere rozsudok najvyššieho súdu spĺňa zákonnú požiadavku kvality súdneho rozhodnutia. Sťažovateľky podali dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP na základe v zásade totožnej argumentácie, ako tej, ktorá je uvedená v ústavnej sťažnosti. Najvyšší súd, nadväzujúc na argumenty týkajúce sa nesprávne zisteného skutkového stavu a nevykonania dôkazov, po všeobecnej charakteristike prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP v podstatnom uviedol, že dokazovanie je súčasť civilného procesu prislúchajúca súdom, ktoré nie sú viazané návrhmi účastníkov konania na vykonanie všetkých dôkazov. Poukazujúc na príslušnú judikatúru, následne

zhodnotil, že ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov naznačené v dovolaní sťažovateľiek nie je považované za vadu zmätočnosti zakladajúcu prípustnosť dovolania. V danej súvislosti konštatoval, že konanie odvolacieho súdu navyše takéto vady nevykazuje. Z napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, pričom tieto závery najvyšší súd nevyhodnotil ako svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Najvyšší súd následne v bodoch 14.1 a 14.2 zrekapituloval právne závery okresného súdu a krajského súdu a zhodnotil, že sťažovateľky neopodstatnene namietajú nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý mal znemožniť uskutočnenie ich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Najvyšší súd preto dovolanie žalobkýň zamietol podľa § 448 CSP ako síce prípustné, ale nedôvodné.

17. Ústavný súd dodáva, že preukázanie existencie škody je základným predpokladom na možnosť priznania jej náhrady. Ide o skutkovú okolnosť, ktorej dokázanie zatŕažuje žalobcu. Vady dokazovania a jeho hodnotenia sú potenciálne spôsobilé naplniť dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak len v prípadoch závažných deficitov v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), prípadne konajúcimi súdmi svojvoľne, neudržateľne alebo v zrejmom omyle prijatých skutkových záverov, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Je ale potrebné zopakovať, že sťažovateľky nepredložili adekvátnu argumentáciu, ktorou by umožnili ústavnému súdu revidovať závery najvyššieho súdu o nenaplnení sťažovateľkami uplatneného dovolacieho dôvodu.

18. V rámci materiálneho prieskumu napadnutého rozsudku najvyššieho súdu tak ústavný súd dodáva, že subsidiárne by prichádzalo do úvahy odmietnutie ústavnej sťažnosti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde, pretože závery najvyššieho súdu nevykazujú znaky arbitrárnosti, zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení zákona, že by tým poprel jeho účel a význam.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. júna 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu